

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
Herki Tuus

Teie 25.09.2023 nr 16-4/949

Meie 28.09.2023 nr 3-6.1/2023/6000

Vastus Kotka paisu likvideerimise maksumuse hinnangule

Austatud Hr. Tuus

Olete pöördunud Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi RMK) poole seoses Kotka paisu kohtuistungiga haldusasjas nr 3-22-2682 ning soovite RMK hinnangut võimalike tehniliste lahenduste maksumuse ja teostatavuse osas Kotka paisul. Teavet kasutatakse võimaldamaks Keskkonnaametil alustada kohtuvälise kokkuleppe saavutamiseks läbirääkimisi kohtuasjas nr 3-22-2682, 3-23-545 „Aktsiaseltsi Generaator kaebus tühistada Keskkonnaameti 20.09.2022 ettekirjutus nr 2313 ja 22.11.2022 vaideotsus nr 1 7/22/196-4 või alternatiivselt tuvastada ettekirjutuse tühisus ja tühistada Keskkonnaameti 06.02.2023 otsus nr DM-122272-6, millega jäeti aktsiaseltsi Generaator 30.11.2022 vee erikasutuse keskkonnaloa taotlus läbi vaatamata ja kohustada Keskkonnaametit aktsiaseltsi Generaator 30.11.2022 taotlust uuesti läbi vaatama“.

RMK kinnitab, et Kotka paisu eemaldamine Valgejõe alamjooksult on riikliku prioriteetsusega loodus- ja veekaitseline tegevus ning antud tegevuse elluviimine riigi toel on abikõlblik tegevus uue rahastusperioodi Ühtekuuluvusfondi erinevatest meetmetest. Tegevuse teostamiseks on vajalik nii maaomanike kooskõlastus kui ka antud juhul hoonestusõiguslepingu ja vaide esitaja nõusolek tegevuste elluviimiseks (projekteerimine ja ehituslikud tegevused). RMK eeldab, et antud nõusolek saavutatakse läbi kohtu kompromiss läbirääkimiste, kus pannakse paika ka Kotka paisu eemaldamise ja kaladele ületatavaks muutmise tehniline lahendus. Kokkuleppe olemasolul saab RMK alustada projekteerimistööde sisse tellimisega, vajalike lubade taotlemisega ning seejärel ka ehitus/lammutustegevuste sisse tellimisega. Antud tegevus on meetme tingimuste kohaselt abikõlblik 100 % ulatuses, kuid peab läbima Ühtekuuluvusfondi meetmete juhtrühma ja saama vajalikud kinnitused ning vastama riigiabi reeglitele.

RMK saab kinnitada, et Keskkonnaameti algne ettekirjutus, selle sisu ja seal kirjeldatud tehniline lahendus (täielik betoonpõranda lammutamine koos keskmise samba ja kaldasammastega) on looduskaitsest parim lahendus ning on ka rahaliselt kõige odavam või hoonestusõiguse omanikule kõige vähem koormavam tegevus. RMK oma tegevuses lähtub samuti Keskkonnaameti algsest ettekirjutusest ning seal kirjeldatud tegevustest eelpool nimetatud põhjustel.

Väide, et keskmise samba ja kaldasambad saab säilitada koos betoonpõranda eemaldamisega või osalise eemaldamisega ei vasta tõele või ei ole tavapäraste tehniliste võtetega teostatav. Kotka paisu betoonpõrand on nii keskmise sillasamba kui ka kaldasammaste vundamendiks, mistõttu betoonpõranda eemaldamisel või osalisel eemaldamisel muutuvad sambad ebastabiilseks ja ohtlikuks nii jõe elustikule kui inimestele. Niivõrd riskantset tegevust ei ole RMK nõus nii looduskaitsest kui ka ehitustehnilistel põhjustel ellu viima.

Alternatiivseks tehniliseks lahenduseks on kogu betoonpõrand ja kaldasambad lammutada ja seejärel vajadusel valatakse uued kaldasambad koos uue betoonpõrandaga (sammaste vundamendi) või L- kujulise taldmikuga. Antud tegevuse vajadus aga looduskaitsele ning kuluefektiivsust arvestades puudub.

Uute kaldasammaste valamine, betoonpõranda taastamine sammaste vundamendiks on rahaliselt orienteeruvalt 2-4 korda kallim tegevus, sest eeldab nii esialgsete rajatiste lammutamist, pikaajalist veetõrjet/vee ümberjuhtimist ning uusi betoonitöid ehk sammaste taastamist algses mahus. Lisaks tekitatakse jõepõhja uus betoonpõrand, mis on jätkuvalt osadele liikidel raskesti ületatavaks takistuseks.

RMK nõustub oma ajakohasele praktikale tuginedes TÜ EMI Inttereggi projektis „ReTrout Eesti Veeprojekt OÜ poolt välja töötatud variant 2 tööde mahtude ja maksumuse hinnanguga ning kinnitab, et täielikud lammutustööd on looduskaitsele parim lahendus ning RMK on nõus need tegevused vastavalt Keskkonnaameti esialgses ettekirjutuses välja toodud tingimustel ellu viima. Arvestades ehitustegevuste kallinemist eskiisprojekti teostamise ajast on võimalik, et tegevuste kogumaksumus on suurusjärgus 70 000 - 90 000 eurot.

Kaldasammaste uuesti rajamise ja vajaminevate betoonitööde teostamise korral võib tegevuse maksumus ületada tänaste ehitushindade korral 200 000 eurot, mida RMK ei pea antud objekti puhul mõistlikuks ega sisuliselt vajalikuks kuna esialgse ettekirjutuse tingimused tagavad looduskaitsele eesmärkide saavutamise ning on ka kordades väiksema maksumusega.

Lugupidamisega

Kaupo Kohv

Juhataja

Looduskaitse osakond

(allkirjastatud digitaalselt)